

metaFORA

po HAIKUj

preDRAMAMI se

NAGRAJENI PRISPEVKI
2018/19

V Mestni knjižnici Ljubljana mladim med 15. in 25. letom ponujamo priložnost za izražanje kreativnosti na področju literarnega ustvarjanja in jih vabimo, da sodelujejo na natečajih za: kratko zgodbo **metaFORA**, haiku poezijo s fotografijo **poHAIKUj** ter dramsko delo **preDRAMl se**.

Odzivnost mladih, ki je zrasla iz prgišča želje po spodbujanju kreativnosti, nas opogumlja, da nadaljujemo z literarnimi natečaji, ki smo jih povezali pod skupnim imenom Oddaj na natečaj v MKL. V sezoni 2018/2019 smo razpisali natečaj metaFORA za najboljšo kratko zgodbo na temo časa, natečaj poHAIKUj haiku poezije s fotografijo in natečaj dramskega pisanja preDRAMl se, ki je obeležil 60. obletnico pristanka človeka na Luni.

Z natečajem za najboljšo kratko zgodbo metaFORA smo vzpostavili projekt mednarodnega sodelovanja s Knjižnico Vladimira Nazora – Knjižnice grada Zagreba, kjer tovrstni natečaj pripravljajo že vrsto let.

Razpisi vseh treh natečajev so bili odprti od 15. novembra 2018 do 15. marca 2019. Knjižnica vsebuje nagrajene prispevke.

Vsebina

2 metaFORA 2019 – Čas beži, ujemi ga v zgodbi

5 Eris Škerl: Variacija na čas

9 Beti Uršič: Karavana

13 Aljaž Božičko: Aramoira

17 poHAIKUj 2019 – Haiku & fotografija

21 Nina Jelovšek

22 Ana Frank Bogataj

23 Petra Pogačnik

23 Petra Pogačnik

24 Eva Tomažič

24 Ajda Gostinčar

25 Nela Poberžnik

25 Dominik Škrinjar

26 preDRAMi se 2019 – Luna

28 Jošt Vodušek: Sovjeti proti Ameriki

36 Nina Jelovšek: Sam na Luni

42 Simon Grad: Velika Luna

metaFORA 2019

Čas beži, ujemi ga v zgodbi

Na natečaj za najboljšo kratko zgodbo metaFORA 2019 – čas beži, ujemi ga v zgodbi, ki ga je Mestna knjižnica Ljubljana razpisala v sodelovanju s Knjižnico Vladimira Nazora – Knjižnice grada Zagreba, je prispelo 44 prispevkov. Zelo nas veseli, da ste se našemu povabilu k sodelovanju odzvali avtorice in avtorji iz celotne Slovenije. S strani fantov smo prejeli 10 prispevkov in s strani deklet 34.

Žirija:

Marjana Moškrič – pisateljica in knjižničarka

Lara Pauković – kritičarka, publicistka in pisateljica

Damjan Zorc – prevajalec in lektor

Primož Vidovič – zmagovalec natečaja metaFORA 2018

Nagrajenci:

1. Eris Škerl: Variacija na čas

Čar pripovednega sveta te zgodbe je v njenem liričnem in skrivnostnem vzdušju, ki ga spremlja tenkočutno nizanje sanjskih podob v zabrisanem času in prostoru. Odlikujejo jo izpiljen, poetičen slog in bogate metafore. Eterična pripoved je spletena iz eteričnih podob, ki v medigri zvenijo kot glasbena variacija, po kateri je naslovljena.

2. Beti Uršič: Karavana

Krhko pesniško občutje in spretni dramaturški občutek se dopolnjujeta v umetniško dovršeno črtico. Zelo dober izkoristek teme z dodano vrednostjo: vpeljanim »leitmotivom« karavane. Izstopata tudi živ in komunikativen slog ter smisel za slovnico. Zgodba je zgrajena preprosto (dogodkom iz junakinjinega življenja sledimo v kronološkem zaporedju), a kljub temu ustrezno stopnjuje napetost – vse do močnega, čustvenega, vseeno pa ne sentimentalnega konca.

3. Aljaž Božičko: Aramoira

Zgodbo odlikujejo nenavadna perspektiva, spreten pripovedni slog in aktualnost. Domiselni in domišljjski mozaik odseva neko ne tako oddaljeno resničnost. Govori o svetu, v katerem se je potrebno ves čas brezkompromisno boriti in načrtovati, o svetu, kjer sta čas in prostor nedoločena, meje med realnostjo in računalniškimi igrami pa zabrisane. Bralec si lahko z lastno interpretacijo odgovori, ali gre za resnični ali virtualni svet, v katerem je vsak dan nova priložnost.

Vzporedno pa se je zaključil tudi natečaj za kratko zgodbo URBANA metaFORA 2019 na Hrvaškem. Knjižnica Vladimira Nazora – Knjižnice grada Zagreba, ki je avtorica projekta metaFORA, je zmagovalce razglasila 23. aprila 2019. Žirija, ki so sestavljali Miroslav Mićanović, Aida Bagić, Jelena Zlatar Gambrožić, Tanja Radović in Ines Gverić Korkut je prve tri zmagovalne zgodbe razvrstila tako:

1. Marina Hudolin: Ines Gverić Korkut: Vrijeme između Marine
2. Mateja Vidulić: Luka
3. Sandra Vlašić: Noćna noćurak

Eris Škerl

Variacija na čas

Spoznala ga je v sanjah. Ob spremljavi tišine je priplesal pred Evine speče oči, sprva oddaljen, z vsakim obratom bližje. Pod baldahinom zvezd se je zdel eleganten, bela koža skorajda prozorna v lesketajoči se svetlobi. Jajčast obraz je popačil z nasmehom, vitko telo razparal s korakom vstran, in Eva je onemela. Ko jo je dosegel z obratom, dovoljšnim, da se je lahko zaustavil pred njo, je zašepetal v njeno uho in s krikom se je prebudila.

Noč za nočjo, preden bi ga imela možnost pozabiti, se je pojavil, plesal, šepetal – ji v mehurčkih obdal ušesa in ji odvzel sluh, kot ji je odvezal glas, vonj, dotik. Eva se je pred njim skrila v letnice – najvarnejše zavetje, ki ga je bila zmogla najti. Za stranmi najnovejše enciklopedije se je zapodila med številke in imena, v objem reda zaporedij ter priznanih resnic in z odmevajočo glasbo v slušalkah odvrnila misli od oddaljenega brbotanja sanj v ušesih.

1906. Rojstvo Šostakoviča. 1830. Prvič izvajana Fantastična simfonija. 1990. Odkritje asteroida 69288.

Letnice so prikapljale v sanje – Eva je postopoma odkrila, da se ji je glas ob mislih na red povrnil in čas je nenadoma postal njena edina skrb. Dan za dnem je sedela na travi sredi vrta, knjiga v naročju je bila pretežka, da bi jo držala v rokah, misli zatopljene v zapomnitve.

Naučila se je navajati dogodke in imena kot uspavanke, melodija in ritem sta bila določena s tapkanjem nohtov ob strani. Prepevala si je med obroki, v toplem objemu kadi, pred urami biologije in pred spanjem. Prepevala si je uspavanko času, dokler je ni zmogla ubesediti v sanjah – jo recitirati plesalcu, ki se je kot vrba zvijal po temačnem vesolju spanca. Z besedami si je spletla kletko, ki jo je obdala in odrešila šepeta – kletko, v katero ni mogel vstopiti in iz katere bi se lahko izvila le, če bi sama želela.

V varnosti kletke je Eva uspavanko spremenila v napev, jo razširila na manjše dogodke, ki se prej niso zdeli pomembni. Razčlenila jo je na mesece, tedne, dneve – na poroke, pogrebe, sestanke, in ko jo je dokončno razpletla, je v njej odkrila začetke simfonije gibanja.

Sprva je trznil le palec na levi roki, nato celotna dlan. Nato kolena. In naenkrat je lahko stopila v stran, se zavrtela, iztegnila roki predse. Medtem ko je plesal, se je učila gibov in korak za korakom osvojila svet svoje kletke. Ob koncu njegovega plesa je bežala pred njim, a šepet jo je vselej dosegel in prisiljena se je bila vrniti h knjigam.

Prebedela je tri noči, zaprta v sobo pozabila na hrano, si v temi ogledovala list za listom, dokler se ni v objemu starodavne zgodovine naučila, kako pričarati tišino. Ko se je končno vrnila v sanje, jo je čakal pred zlatimi rešetkami kletke, njegove votle oči, zagledane v njene gibe. Evi je bilo vseeno za nepričakovano pomanjkanje plesa, le nemirna se je prestopila z noge na

nogo, ko je občutila njegov pogled na svojem telesu. Brez skrbi je začela peti.

Začetki simfonije, ki jih je navezala v baldahin, so se razpeli med zvezdaste prikazni, a njen glas se ni spojil z njimi kot tolikokrat prej. Kljubujoče ga je nanizala v harmonijo, pustila, da letnica za letnico obvisi v odmevu števka, da ritem njenih besed tiktaka skozi vzorčaste akorde. Njeno telo je drhtelo z vibracijami glasbe in njegove oči so še vedno visele na njej – nasmeh odsoten, ples pokopan v spomin.

Evine oči so se začele zapirati, veke težje od spomenikov, katerih rojstva je naštevala v pesmi – pustila jim je pasti in se prepustila pesmi. Ko je ponovno spregledala, se je znašla izven kletke, koža vezana na kožo v njegovem objemu.

Nasmehnil se je. Ustnice so se razpele čez zobe, čez lica, čez brado. In Eva je nadaljevala s petjem.

Njune dlani so se spojile v eno, kjer je druga dlan počivala na njenem boku, se je vnel požar, kjer je njena dlan držala njegovo ramo, so se razcveteli ledeniki. Korak nazaj. Skladbe leta 1501. Korak vstran. Umori leta 1897.

Baldahin se je raztresel preko njunih teles, zvezde so razpadle v tisočico kresničk in Eva mu je pustila, da jo vodi krog plesišča, kletka pozabljena v ozadju. Čutila je, kako se njegove blede roke vijejo okoli njenega telesa, kako se njegov obraz topi pod njenim pogledom. Obrat, leto 1740.

Evino telo je sprejelo ostanke teme, bleščečo kožo soplesalca je paralo in žrlo brez misli na srebrno reko krvi, ki je drla skozi njegove krike. Bila je prepolna znanja, prepolna modrosti, prepolna spominov, ki niso bili njeni – ponovno je bila nemočna. Vrtela se je po plesišču, vedno hitreje, in ko ji je zmanjkalo sape, je njen glas je obvisel v zraku. Ko so izginile njene ustnice, se je simfonija nadaljevala. In ko je njen obraz postal bled ter jajčast, popoln s parajočim nasmehom, preden bi se lahko pogreznila v brezskrbno temo svoje melodije, ji je zašepetal v uho.

»Dobrodošla domov, čas.«

Beti Uršič

Karavana

Spomnim se, kako je sosedov najstarejši sedel na vrhu češnje, tekmoval v pljuvanju pešk in le tam pa tam — med napadi smeha in zbadljivk — odlomil obtežene veje in jih vrgel med vaške otroke, ki še niso dosegli najslajših plovodov. Ko smo bili vsi že dodobra siti (in naše obleke dodobra premočene s češnjevim sokom), smo tekmovali v plezanju, skrivalnicah, v tem, komu uspe uloviti največ žuželk in kdo prvi opazi kačo na bližnjih skalah. S prvimi znaki mračenja smo se utrujeni posedli okrog češnje in se kratkočasili s pripovedovanjem zgodb. (Najmlajši iz hiše ob mostu je kar dva tedna trdil, da so se jim doma skotili nenavadni mačji mladiči — začelo se je s trinogo mačko, do konca spomladi pa se je že prelevila v dvoglavega mačkona.) Starejši fantje so zasedli najvišje veje, s katerih so opazovali makadamsko pot, ki se je vila prek doline. Proti koncu pomladi jim je pogled vedno pogosteje uhajal proti zahodu.

Karavana! Karavana! — je kriknil prvi — Karavana! — na češnji je završalo in otroci smo se podali v tek proti živim barvam, ki so potovale v oblaku prahu.

Vsako pomlad se je češnja sklanjala bližje in bližje, dokler se nismo sklanjali tudi sami, najnižje veje že ovire našim nogam. Plezali smo višje, se posmehovali malčkom, sedeč v nepokošeni travi, dokler nismo tudi sami dosegli najvišjih vej.

Karavana! — sem zavpila — Karavana! — in otroci smo se podali v tek proti živim barvam, ki so potovale v oblaku prahu.

Ko smo zapuščali osnovno šolo, smo morali zapustiti tudi češnjev vrh. Razgled smo predali našim naslednikom, z jasnimi navodili, da nam morajo v zameno vsaj enkrat na teden nabrati zvrhan koš češenj. Čeprav smo večino spomladanskih dni preživeli za knjigami (ali za vogali, do katerih pogled naših staršev ni segel) in se zmrdovali nad otročjim obnašanjem v nasadu, smo na skrivaj še vedno čakali oznanilo;

Karavana! — del izvidnice iz nasada je z novico stekel do vasi — Karavana! — in otroci smo se podali v tek proti živim barvam, ki so potovale v oblaku prahu.

Ko me je do konca gimnazije ločilo le še slabo leto (med letom sem večkrat pomagala v bližnji gostilni, tako da sem imela službo po šolanju že zagotovljeno), me je med popoldanskim počitkom zmotila mama, predme položila knjigo in rekla — Stara mati ni zdržala do mesta. Ko pride v vas zlatar, bom prodala njeno in svoje zlato. Ti pa nikanar ne zapravljaj več časa, uči se.

Tako sem zadnje leto gimnazije posvetila delu in na jesen zapustila našo vas.

Zaradi snežnih neviht sem prelomila obljubo božičnega obiska in mamo pustila samo. Kljub temu da mi je v naslednjih dveh pismih zatrjevala, da tako ali tako ni imela časa za obiske, se mi je zlomilo srce.

Še danes nisem povsem prepričana, kaj sem videla na lastne oči in o čem le brala v maminih izpovedih — živost zapisanih besed je pisma spremenila v kulise, za katerimi sva se igrali skrivalnice.

V začetku poletja (mesec ali dva pred načrtovano vrnitvijo domov) sem se veselila poročila o karavani, ki vsako leto naredi postanek v naši vasi. Namesto maminega pisma sem prejela rjavo ovojnico s kupom dokumentacije in obvestilom, da so se stroški mojega izobraževanja prepisali na strica.

V nadaljnjih letih sem izgubila stik z rodno vasjo. Univerza me je poslala na izobraževanje v tuje kraje, iz katerih sem pobegnila, še preden bi mi postali dom. Več let sem preživela na poti, nekaj časa sama, nekaj časa v družbi; včasih z namenom, spet drugič v slepem iskanju cilja, ki ni bil ne kje, ne kdo. Zavračala sem križišča z jasno zakoličenimi smerokazi in kljubovala tokom, ki so odnašali moje solze in pot.

Nekje med gospodično in gospo sem zbolela. Zdravnik mi je odredil nekaj tednov počitka z nasvetom, da zapustim hitro življenje rastočih mest.

Vdala sem se.

Češnje ni bilo več, niti jabolane ob njej — na mestu nasada je stala velika betonska tržnica, na kateri so prodajali sveže sadje.

Hiša, v kateri sem odrasla, je bila le še medel spomin; namesto nje se je bohotila stolpnica, ki je bila mojim spominom podobna le po primerjavi z mravljiščem, ki se je včasih pojavilo na dvorišču.

Pokopališče je stalo zraven stare cerkve. Mamino ime je bilo zapisano ob očetu.

Prenočišče sem si našla pri stari prijateljici iz gimnazije, s katero sva še nekajkrat prekržali poti.

Pred spanjem sem odprla televizijo, na kateri so se predvajali oglasi —

Karavana!

Aljaž Božičko
Aramoira

Rodil se je v majhnem mestecu. Naglo se je naučil hoditi in sporazumevati, kar je precej olajšalo raziskovanje rojstnega kraja. Kje je? Imel je čuden *déjà vu* občutek.

Pogreznila se je v zaklonišče, katerega rob so veliko prehitro odjedale krogle, in se že v naslednjem hipu pognala izza zaslona proti naslednji varni točki, medtem ko je sunkoma odstreljevala sovražnike. Dimna granata in že je segla po nožu, naglo prebadajoč vitalne organe, nič drugače kakor so jo učili v šoli. Streljanje v bližini je poleglo. Trenutek predaha. Nekaj je sunilo iz dima. Kako ga je spregledala? Z bajonetom jo je prikoval ob tla. Segla je proti njegovemu obrazu. Vlekla ga je vse bližje k sebi, kakor da vleče rokav svoje smrti. Končno je zatipala prevezo, ki mu je zastirala obraz. Potegnila je prevezo in uzrla ... sebe. Ledene oči so sevale le eno čustvo. Smrt. Ni več čutila bolečine, ki je utripala kakor njeno življenje. Izza pasu je potegnila nož in ga zarila med oči svoje morilke. Skoraj začutila je lahko, kako je rezilo predrlo kost in doseglo ...

Ostali otroci so drugačni od njega. Manj radovedni, manj ambiciozni, bolj ... ukalupljeni v okolico. Predvidljivi. Zbral je vrsto prijateljev in jih uporabil za kartiranje

bližnje okolice mesta. Mesto je obdajala nevidna stena, ki jo je mogoče prebiti le pod posebnimi pogoji. Med obiskovanjem osnovne šole je naletel na zbirko poklicev. Arheolog, botanik, jamar, podjetnik, razisk ... odločil se je postati raziskovalec.

Sunkoma se je zbudila in se trenutek za tem že naredila neopazno. Sredi čela ji je še vedno žarela ostra bolečina, vendar je najprej poskrbela, da ni motila ostalih potnikov. Večina je spala, preostali pa so kmalu umaknili zvedave poglede. Vsi razen majhne deklice, ki je še naprej strmela vanjo. Brezbrižno si je podrgnila čelo in otipala ni nič nenavadnega. Oddahnila si je. Previdno se je ozrla okoli sebe. Nič nepričakovanega. Metro je bil polepljen z vojno propagando, slikami površja ter nekaj prihodnjimi in preteklimi kulturnimi dogodki. Umaknili bi lahko vsaj predlanske iz 2012. Podobe oddaljenih krajev so bile daleč najbolj živa stvar na vlaku, a največ pozornosti je pritegovala ostrina propagande. Oznanjali so zaupanje v posneto inteligenco, kvaliteto podzidanih mest in upanje na stabilizacijo aramoir. Po desetletjih obstreljevanj so se jedrske fronte končno umirile in če bi obstajala možnost za resnejši preboj, bi nastopil močan javni odpor. Vojna je potekala na terenu, na papirju, vendar dejansko je bila le še stvar formale. Pomislila je na posnetek možganov, ki je doma namesto nje igral igro. Nekaj resničnejšega, oprijemljivejšega.

Utrdil je odnos s starši in tako od njih prejemal redne terjatve. Zbral je prihranke, nabral vse nujne točke za raziskovalca in ... usmeril prijatelje v alternativne poklice. Pomagal jim je uspjeti za primer, če se mu podvig ne posreči. Bil je pripravljen. Prijavil se je za raziskovalca, bil sprejet in se odpeljal do roba mesta. Globoko je vdihnil, izdihnil, kar je bil priljubljen kozmetični efekt. Službeni avto je zapeljal v rob mesta, naravnost skozi neprehodno pregrado in se znašel sredi puščave. Bil je osupel, navdušen in ... razočaran. Pričakala ga je vrsta miniiger. Služba se pričinja.

Bila je ena tistih, ki so živeli na površju. Na hitro je domačim nakazala svoj obstoj in kar najhitreje poniknila v zavetje svoje sobe. Tam se je nahajal njen hišni računalnik. Usedla se je. Živci. V spomin so ji silile bledeče sanje. Želela si je izvedeti, da je uspela. Vendar vse se prej ko slej konča enako. S smrtjo. Zagnala je svoj računalniški priključek, odprla ekranko Game of Life in preverila svoj napredek. Kot kaže, je postala ena vodilnih raziskovalk. Zjutraj je bila šele dojenček. Kot kaže, si je do sedaj ustvarila družino, vendar je ta razpadla, tako da je ostala sama z otrokom. Na hitro je preletela svoje možnosti in nabrane točke porabila predvsem za optimizacijo poklica. Njen dvojnik je bil oče samohranilec. Zakon. Vse skupaj je bilo samo preizkusna hitra igra. Naslednjič bo igrala žensko v

počasnejši igri z več detajli, več vpletenosti. Ni bilo pravega občutka, če se je rodila in umrla v istem dnevu. Sploh se ni utegnila navezati nase ...

Doživel je razsvetljenje in se vrgel v raziskovanje. Odkril je svoj talent. Pri tem je zanemaril otroka, vendar to ni bilo pomembno. Tako blizu je bil končnemu odgovoru! Kaj ga je gnalo, da je zavrgel svoje življenje? Še nekaj let in imel bo dovolj točk, da odklene najdražji dosežek v svoji hitro napredujoči karieri. Enega od vrhov vsakega poklica. Dosežek življenja. Stalni bonus. Samo še nekaj let in končno mu bo uspelo. Žrtvoval je preveč, vendar kdo bi želel razlog za življenje odkriti tik pred smrtjo? Sedaj ali nikoli.

Vrnila se je izpod tuša. Kar je videla, ji ni bilo všeč. Otrok je postal uporniški glasbenik, zanemarila je večino prijateljev in se še vedno posvečala karieri. Je to res ona? Njena osebnost, zreducirana v kos posnete inteligence? Zdolgočaseno je začela postopek za ponovni zagon igre. Klik, potrditev in bila je izbrisana. Ošvrknila je statistiko svojega življenja in se odpravila spat. Nevede si je podrgnila razbolelo čelo. Bila je utrujena. Zanemarila je družino? Zaslužili so si, če so ji stali na poti. Ona je protagonist igre. Edina, ki se zaveda. Edina, ki obstaja. Glavo je zakopala v blazino in se namrdnila vanjo. Jutri bo začela znova. Jutri bo začela znova. Jutri je nov dan.

poHAIKUj

Haiku & fotografija

Na natečaj smo prejeli 100 prispevkov. Sodelovalo je 44 avtorjev in avtoric (26 avtorjev s tremi kompleti, 4 avtorji z dvema kompletoma in 14 avtorjev z enim kompletom). Vsak avtor se je lahko predstavil z največ 3 kompleti fotografije in haikuja. Žirija je izdelke ocenjevala v dveh kategorijah – študentski in dijaški. V vsaki je izbrala prva tri mesta kompletov, poleg tega pa še najboljšo fotografijo in najboljši haiku. S strani fantov smo prejeli 34 prispevkov in s strani deklet 66.

Žirija in njena beseda o nagrajenih izdelkih:

Alenka Zorman – članica Haiku društva Slovenije

Janja Jazbec – bibliotekarka

Marko Lakovič – fotograf

Ana Skobe – zmagovalka natečaja poHAIKUj 2018

Nagrajenci med dijaki:

1. Nina Jelovšek

Človek je iskalec in raziskovalec. Neznano ga privlači in vleče naprej. Ta haiku skupaj z zanimivo fotografijo lahko odraža konkretno doživetje: npr. turista, ki se potepa in raziskuje mesto od jutra do večera, se vzpenja »do neba« za še boljši razgled. Lahko pa ga razumemo širše: kot življenje, ki je velika neznanka, vse neznano in novo je skrivnostno in gonilna sila k učenju, nabiranju izkušenj, spoznavanju sveta v vseh razsežnostih, ljudi ter samega sebe. Še večja neznanka je na koncu prehod v neko »drugo« dimenzijo. Stopnice so pot razvoja od otroštva do končne postaje, vse tja do zvezd.

2. Ana Frank Bogataj

Nežen dotik dveh rok, starosti in mladosti, je kakor pravi avtor, poln ljubezni in radosti. Nasprotja, ujeta na fotografiji, starost-mladost, razbrazdana roka-nežna dlan, pričarajo občutek miline in radosti ter nas hkrati opomnijo na mimo-bežnost in lepoto človekovega obstoja.

3. Petra Pogačnik (tudi nagrada za najboljši haiku)

Vsaka pot se neke konča ali priključi drugi. Haiku lahko doživimo kot konkretno pot, bodisi preko travnikov in polj bodisi skozi gozd, na goro, v drug kraj, lahko pa vodi tudi v brezpotje. Tam, »na koncu poti«, ko je cilj v najširšem smislu dosežen, se pot po svoje šele začne. Človek najde mir, tišino, zadovoljstvo, celo samega sebe oz. pot vase, razpre krila

svojega bivanja. Fotografija metulja na cvetu to prav lepo ponazarja, navezuje se na besedo oz. beseda na prizor iz narave. Metulj bo razprl krila in poletel k drugi cvetici ... Še širše pa lahko haiku doživimo tudi kot konec tuzemskega bivanja, polet v neko »drugo«, še bolj neznano dimenzijo.

Nagrada za najboljšo fotografijo:

Petra Pogačnik

Fotografijo odlikuje nazorno prikazana prostorska globina, to pa je avtor dosegel z motivom slojevitih gora ob sončnem zahodu. Barvna paleta lepo prehaja od najtemnejše spredaj preko nekoliko bolj spranih barv v sredini do najsvetlejše povsem v ozadju. Zanimiv je tudi barvni prehod na nebu, ko se hladna modrina prelije v oranžno toplino sončnega zahoda.

Nagrajenci med študenti:

1. Eva Tomažič (tudi nagrada za najboljši haiku)

Zanimiv haiku sodobnega časa. Razumeti in doživeti ga je mogoče iz dveh perspektiv: kot hiše v domovini (zlasti počitniški objekti), ki prehajajo v roke drugih lastnikov, tudi tujcev, ali pa kot hiše v tujini, v velemestih, kamor odhaja vse več mladih v iskanju dela in ugodnejših pogojev za življenje, torej v »visoke« hiše. Kontrast med »visok« in »okenci« nam tudi dosti pove, prav tako dobra fotografija. Dano tematiko bi lahko z motivom tujca v nekem trenutku razširili na danes še kako aktualna vprašanja priseljevanja in integracije.

2. Ajda Gostinčar

Haiku nakazuje željo po spremembi, luna na fotografiji nas zvabi iz varnega pristana in hkrati kaže pot.

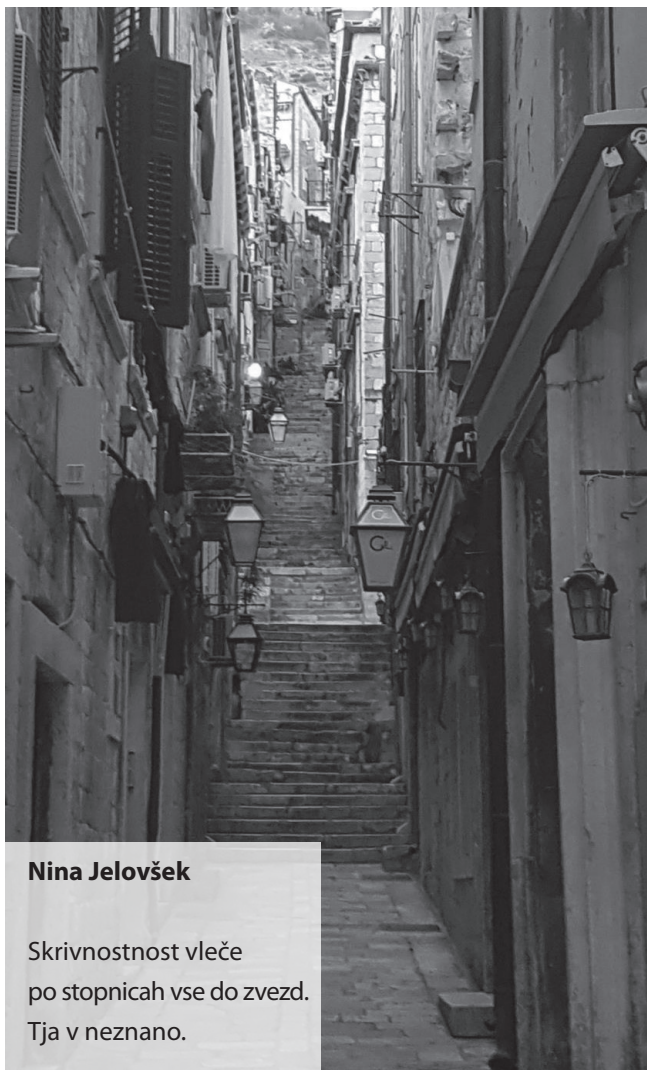
3. Nela Poberžnik

Zanimiv haiku lepo dopolnjuje fotografija, kolaž oz. mozaik obrazov različnih razpoloženj kot prikaz razcepljene osebnosti. Tehnika kolažiranja odraža ekspresiven, svež in kreativni pristop, ki se dobro povezuje z zapisanim haiku-jem. Človek se namreč tekom življenja neprestano izgraja, spreminja, redefinira. Zato vztraja in ostaja mozaik vprašanj.

Nagrada za najboljšo fotografijo:

Dominik Škrinjar

Haiku spoznanja (do katerega ne pride vsakdo), da se je treba nekje ustaviti in se zadovoljiti s tistim, kar nam je dano in dosegljivo, ne hlepeti po več, ter biti hvaležen za to, kar imamo. Lubja se je mogoče dotakniti skoraj z vsemi čuti. Fotografija mogočnega borovca z obsijananim vrhom nam o tem prav nazorno pripoveduje, tudi posredno in življenjsko.

Nina Jelovšek

Skrivnostnost vleče
po stopnicah vse do zvezd.
Tja v neznano.

Ana Frank Bogataj

Dotik ljubezni.

Vdrte gube na dlaneh.

Radost v srcu.

Petra Pogačnik

Stopam po poti,
konec me ne ustavi –
razprem svoja krila.

Petra Pogačnik

Barve bledijo,
barve jutrišnjega dne –
daljna prihodnost.

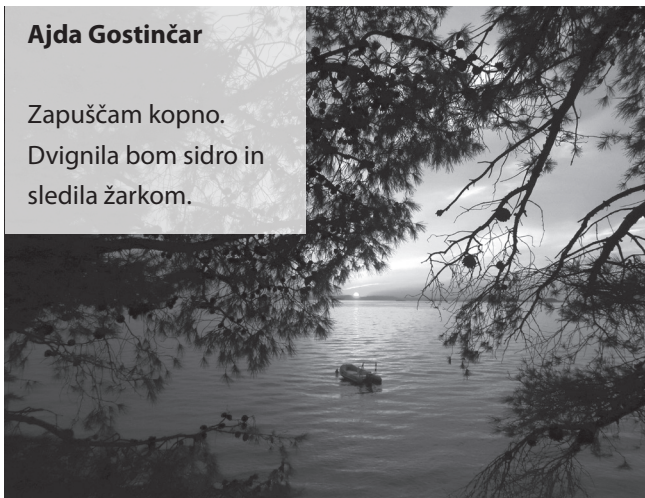

Eva Tomažič

Visoke hiše,
odpirajo okenca,
tujim življenjem.

Ajda Gostinčar

Zapuščam kopno.
Dvignila bom sidro in
sledila žarkom.

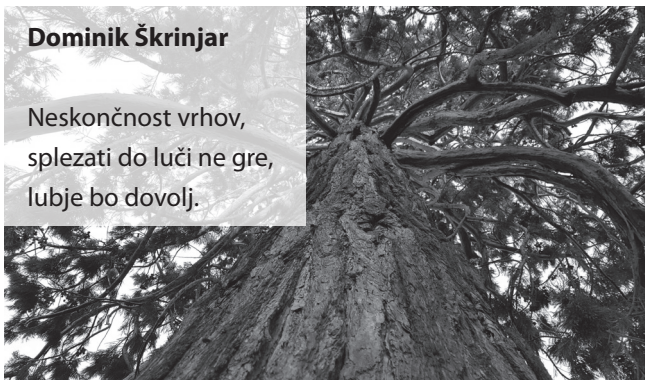
Nela Poberžnik

Več te je in manj.
Ali si sploh kdaj kaj bil?
Mozaik vprašanj.

Dominik Škrinjar

Neskončnost vrhov,
splezati do luči ne gre,
lubje bo dovolj.

preDRAMl se

Luna

Na natečaj za najboljše dramsko delo (enodejanko), ki je potekal v znamenju 60. obletnice pristanka prvega človeka na Luni je prispelo 6 prispevkov. S strani fantov smo prejeli 2 prispevka in s strani deklet 4.

Žirija:

Simona Hamer – dramaturginja in dramatičarka

Barbara Kaiser – bibliotekarka, pripovedovalka in fotografinja

Rok Bozovičar – gledališki kritik, urednik, pisec in dramaturg

Job Fridl Jarc – zmagovalec natečaja preDrami se 2018

1. Jošt Vodušek: Sovjeti proti Ameriki

Sovjeti proti Ameriki je duhovita in politično provokativna dramska miniaturna, ki se spogleduje z žanrom mockumentaryja. Skozi bipolarno zastavljene situacije in večje izpisane dialoge likov, med katerimi srečamo tudi velikane zgodovine, kot sta Nixon in Brežnjev, spremljamo napeto tekmo za prevlado v vesolju. Postopno razgaljanje zavajanj, manipulacij in laži kot glavnega modusa operandi politike (leta 1969 in danes) nas sooči s skorajda ontološkim vprašanjem o tem, kaj je resnica in kaj zgolj dobra inscenacija.

2. **Nina Jelovšek: Sam na Luni**

Domiselna futuristična drama, ki predvideva, da se zgodovina na Zemlji vedno ponovi. Nasprotno pa v vesolju – na Luni vztraja osamljen robot. Ta še kar zapisuje podatke za civilizacijo, ki je več ni. Drama, ki postavlja vprašanje o smislu tehnološkega napredka in zbiranja podatkov, vzbuja emocije, hkrati pa jo odlikuje lahkotnost in naravnost dialogov. Zaključek je logičen in po nostalgичnosti spominja na konec filma E.T.

3. **Simon Grad: Velika Luna**

Ko se vesoljska ladja približa Luni, njena bližina pri posadki sproža tako občudovanje njene mogočnosti kot tudi paničen strah, ki postopoma prevzema situacijsko atmosfero. A da stvari vidimo drugače kot običajno, jih moramo pogledati od blizu. Velika luna na ravni karakternih (ter razpoloženjskih) potez izriše štiri like in z njihovo jasno določeno pretiranostjo (obsedenostjo z lepim, obupavajočo zaskrbljenostjo, čemerno napadalnostjo ter funkcionalno redkobesednostjo) dosega komične učinke, ki banalizirajo zgodovinsko patino »velikih dogodkov in osebnosti«. Včasih za majhen korak zadostuje zasilni pristanek, tudi če ta ni ovekovečen s fotografijo.

Jošt Vodušek

Sovjeti proti Ameriki

1. PRIZOR

V beli hiši. Predsednika obeh velesil imata neuradno prijateljsko srečanje. Med pogovorom kadita cigare in pijeta viski.

BREŽNJEV: In potem sem jim rekel, Sovjetska zveza bo demokratska država, kjer bo vladala pravica.

NIXON: In?

BREŽNJEV: Verjeli so. Haha. Si moreš misliti. Tako naivni niso bili, odkar je Lenin obljubil, da bodo izstopili iz vojne.

NIXON: Oh, yes. Res so neumni. Samo malo bolj jih še zatiraj, pa bodo začeli še eno revolucijo.

BREŽNJEV: Pa ne samo eno, kar dve. Haha. Res so neumni. Ravno zadnjič sem govoril o tem, kako bomo osvojili Luno in jo pobarvali na rdeče.

NIXON: Mi bomo pa na njo napisali Coca-Cola z belo barvo.

BREŽNJEV: Če boste sploh prišli do Lune, seveda.

NIXON: O tem ni dvoma, saj imamo najvišje razvito tehnologijo.

BREŽNJEV: Nisem prepričan, veš, pojavljajo se govorice ...

NIXON: Kakšne govorice neki! Da Amerika ni dovolj dobra, da ni sposobna poleteti na Luno. Imamo najboljšo tehnologijo, najboljše inženirje, najboljše astronavte. Daj mi pol leta in videl boš, česa je zmožna Amerika.

BREŽNJEV: Si upaš staviti?

NIXON: Kdo bo prej na Luni, kadarkoli in za karkoli.

BREŽNJEV: Dobro (*mu ponudi roko*). Tisti, ki bo prvi na luni, si bo prislužil spoštovanje drugega in neizmerno hvalo.

NIXON: Dogovorjeno (*mu seže v roko*).

2. PRIZOR

V pisarni Nixona.

NIXON: Da Amerika ni sposobna poleteti na Luno! Mu bom že pokazal. White, takoj sem!

WHITE: (*priteče na prizorišče*) Tukaj sem.

NIXON: Stvar je resna. Z Rusi smo stavili, kdo bo prej na Luni. Želim, da je že v tem tednu na moji mizi izdelan načrt za polet.

WHITE: Ampak gospod, mi sploh nimamo dovolj razvite tehnologije. Načrtovanje takšnega projekta bi trajalo leta in le ...

NIXON: Me sploh ne zanima. Hočem, da v manj kot pol leta naši astronauti poletijo na Luno in prehitijo Ruse.

WHITE: Smem predlagati taktiko.

NIXON: Samo če je dobra.

WHITE: Je. Namesto, da vse moči usmerimo v razvoj tehnologije, poskušajmo zavirati Ruse pri njihovem načrtu.

NIXON: Ni slabo. Imate mogoče že kaj konkretnega v mislih?

WHITE: Takole bomo naredili (*začne šepetati Nixonu*).

3. PRIZOR

V Brežnjevi pisarni so Brežnjev, Vojejkov in trije astronomti.

VOJEJKOV: Tole, naš predragi predsednik, so najboljši trije astronomti, kar jih premore celotna Sovjetska zveza. Njihova imena se bodo zapisala v zgodovino večnih osvajalcev, ko bodo stopili na Luno in jo priključili naši mogočni državi.

BREŽNJEV: Dobro, dobro. Vidim, da ste se naloge lotili tako, kot je treba. Kaj pa plovilo?

VOJEJKOV: V roku štirih mescev bo pripravljeno.

BREŽNJEV: Tako se govori. Tako kot vsak projekt moramo tudi tega primerno krstiti (*izza mize privleče steklenico vodke in pet kozarcev*).

VOJEJKOV: (*Odpre vodko in jo natoči v kozarce. Nato razdeli kozarce med zbrane.*)

BREŽNJEV: Na uspešno zavzetje Lune. (*Astronomti spijejo vodko v enem požirku. Čez nekaj trenutkov jih začne nekaj v grlu daviti in nato en za drugim umrejo na tleh.*). Blin, kaj se je zgodilo. Zakaj so naši najboljši astronomti preprosto umrli.

VOJEJKOV: Predsednik, kje ste dobili to vodko?

BREŽNJEV: Nekaj dni nazaj iz Amerike, zakaj?

VOJEJKOV: Mislim, da so vam podtaknili strup.

BREŽNJEV: Suka krovavaya, jim bom že pokazal. Takoj mi najdete nadomestne astronomte.

VOJEJKOV: Da.

4. PRIZOR

White sedi v svoji pisarni in razmišlja.

WHITE: Tole res ne bo dobro. Skoraj en mesec je že od začetka projekta, mi pa še zmeraj nismo naredili nič. Ko bi le tukaj bil moj učitelj iz srednje šole. On je vedno znal poiskati rešitev. Enkrat nam je celo dejal, da smo ljudje mahnjeni na prevare. Rekel nam je: »Vse je v prezentaciji. Če znate nekaj dobro prekriti in napraviti tako, da je res, vam bodo ljudje verjeli.« Čakaj, pa to je kot nalašč za naš problem. Kdo pa je rekel, da moramo narediti tako, kot mislijo drugi.

Med tem v Sovjetski zvezi

VOJEJKOV: Dobro, situacija je grozna. Ne, še slabše, katastrofalna je. Američani so nam umorili najboljše astronavte, zato smo primorani uporabiti najboljše kandidate. A kaj ko jih ni. Ko bi vsaj imeli enega vsaj približno sposobnega človeka. Pa saj ga vendar imamo. Zdaj se spomnim, ime mu je Ivan. Takoj bom poslal ponj.

5. PRIZOR

Američani vadijo na skrivni lokaciji. White pride do skupine astronautov in nagovori glavnega astronavta.

WHITE: Torej, kako napredujejo priprave na največji dogodek v zgodovini Amerike?

GLAVNI ASTRONAVT: Ne samo Amerike, največji dogodek v zgodovini celega sveta.

WHITE: Drži kot pribito. Ali vse teče po načrtu?

GLAVNI ASTRONAVT: Seveda. Fantje so sicer malo amaterski, vendar se bodo že naučili. *(se obrne in kriči na astronavte)* Kaj sem vam rekel. Kadar stopate iz kabine, morate stopati počasi, kot na pravi Luni. Dajmo, ponovimo.

V Sovjetski zvezi

VOJEJKOV: Zelo dobro, Ivan. Hitrost, ki jo povzroči raketa, premagaš kot za šalo. Zdaj moraš opraviti še zadnjo vajo danes.

IVAN: Super, kaj pa moram narediti?

VOJEJKOV: Vidiš tisto visoko lestev tam? Splezaj nanjo.

IVAN: Na tisto visoko lestev?

VOJEJKOV: Da, točno na tisto.

IVAN: Ampak ... Res je visoka.

VOJEJKOV: In, je to problem?

IVAN: V bistvu je. Jaz ne morem, kako naj to povem ... Jaz se bojim višine.

VOJEJKOV: Bojiš se višine. Ali si zmešan? Koga pa naj potem pošljemo na Luno?

IVAN: Kaj to mene briga, vi ste šli v to, vi najdete rešitev. Jaz ne grem gor in pika *(odide)*.

VOJEJKOV: Kaj bomo pa zdaj naredili? Predsednik me bo ubil, če izve za tole. Upam vsaj, da Američani niso napredovali.

6. PRIZOR

V Brežnjevi pisarni

BREŽNJEV: Preklete kapitalistične cipe. Hoteli so vojno, in dobili jo bodo. Vojejkov, kje si.

VOJEJKOV: (*priteče v pisarno*) Ste me klicali gospod?

BREŽNJEV: Klical sem že hudiča, ti pa si takoj za njim.

VOJEJKOV: Je kaj narobe?

BREŽNJEV: To je odvisno od tega, koliko je tvoj načrt uspel?

VOJEJKOV: Načrt je v popolnem teku, gospod.

BREŽNJEV: Odlično. Američani so namreč naznanili, na kateri dan bodo poleteli na Luno.

VOJEJKOV: In to je?

BREŽNJEV: 16. julij. In do takrat nimamo veliko časa.

VOJEJKOV: In kako bomo prehiteli Američane?

BREŽNJEV: Enostavno. Poleteli bomo dva dneva pred njimi in tako poskrbeli za nepremagljivo prednost.

VOJEJKOV: Perfekten načrt, vendar moramo s tem seznaniti našega astronavta.

BREŽNJEV: Saj zato sem ga poklical, ravno zdaj bi moral priti.

VOJEJKOV: Mogoče ni pripravljen tako hitro reagirati.

BREŽNJEV: Glede na to, da ste mi zagotovili, da vaš načrt poteka kot po maslu, ne vidim tukaj nobene težave.

VOJEJKOV: Seveda.

IVAN: (*vstopi v pisarno*) Ste me klicali gospod predsednik?

BREŽNJEV: Tako je. Američani so naznanili dan za izstreliti-

tev. Mi jih bomo prehiteli in opravili polet dva ni pred njimi.

IVAN: In kdo bo poletel na Luno?

BREŽNJEV: Ti, saj to je vsem jasno.

IVAN: Jaz ne grem.

BREŽNJEV: Kako prosim?

IVAN: Ne grem na Luno. Dosti imam teh neumnih trenin-
gov in za povrh se bojim višine. To sem že povedal in res
nimam namena izgubljati časa tukaj (*odide*).

BREŽNJEV: Mi imate kaj za povedat, gospod Vojejkov?

VOJEJKOV: Jaz nisem nič kriv. Ta budala se boji višine in za-
radi tega noče poleteti na Luno.

BREŽNJEV: In kaj bomo zdaj naredili?

VOJEJKOV: Mislim, da imam odlično idejo.

BREŽNJEV: Bolje zate, da je res dobra.

7. PRIZOR

VOJEJKOV: Glej, samo pojdi v to prekleto kapsulo in nikoli
več nas ne boš videl.

IVAN: Upam, da vaše besede držijo (*se spravi v plovilo*).

VOJEJKOV: Odlično (*gre do komandne sobe*). Dobro, fantje,
zdaj gre za res. Izstrelitev naj se začne čez tri, dva, ena, nič!

IVAN: Tole pa je en test. Takšne močne simulacije še v življe-
nju nisem videl. (*pogleda skozi okno*) Čakaj, jaz sem vendar
v pravi raketi. Te socialistične svinje so me nategnile. Samo,
da pridem nazaj na Zemljo, jim bom že pokazal.

8. PRIZOR

Sovjetsko plovilo pristane na površju Lune. Iz plovila izstopi Ivan, se sprehodi in zapiči sovjetsko zastavo. Nedaleč stran prileti Ameriško plovilo in iz njega izstopi Armstrong.

ARMSTRONG: To je majhen korak za človeka, a velik skok za človeštvo. *(zapiči Ameriško zastavo v površje Lune)*

REŽISER: *(skoči iz sence)* To je to fantje. Imamo posnetek. Doletela nas bo takšna slava, o kateri lahko Rusi samo sanjajo. Zdaj pa pospravite to staro šaro in gremo že ven iz te Namibijske puščave. V Ameriki nas čaka slava.

KONEC

Nina Jelovšek
Sam na Luni

1. prizor: VESOLJE, LETO 2852

Plovilo Curiosity se bliža Luni.

Radio V ŽIVO: Prvič bomo poleteli na Luno! Raziskali skrivnosti, ki jih ponuja naš satelit. Dogodek, ki se bo zapisal v zgodovino.

BAZA CURIOSITY

Aaron: Ne morem verjeti, da smo že tako blizu.

Maize: Kar verjemi.

Nash: Celo življenje gledaš tisti luknjasti sir na nebu, zdaj pa se bomo sprehajali po njem.

Maize: Ste vsi fantje takšne sentimentalne jokice?

Fay: (Se zasmеji.) Prava poeta.

Aaron: Solze mi stopijo v oči, ko se približujem tvoji lepoti. Dih mi zastane, vid zaslepi ...

Maize: Dobro, dobro. Sem dojela.

RiVi: (Robotski glas.) *Pristanek čez deset minut.*

Fay: Bolje, da se pripravimo.

Wren: (Priteče iz svoje kabine, ves pomečkan od spanja in še vedno v pižami.) Pristali bomo, pristali bomo!

Aaron: Saj že vemo. Če ne bi ves čas spal ...

Wren: Ne morem pomagati. Vesolje je uničilo moj bioritem. Prištimal bom drone.

Maize: Zakaj rabimo drone?

Fay: Merili bodo fizikalne lastnosti podnebja.

Maize: Ha. Važno da me bodo fotkali na Luni.

2. prizor: LUNA

Vrata plovila se odpro. Ven stopijo mladostniki v naprednih vesoljskih oblačilih. Droni preizkujejo vlago, tla in merijo temperaturo na različnih območjih lune. Wren jih nadzira preko tabličnega računalnika. Maize išče popoln postor za fotko. Aaron in Nash se premikata v počasnem posnetku.

Nash: Toooo jee taaakooo noorrrooo!

Aaron: Leeetiim!

Wren: Bi se nehali zafrkavati? To je pomemben zgodovinski dogodek!

Aaron: Pa kaj še. Naslednji teden bodo tu že zgradili lunarsko postajo in turistični hotel.

Wren: (Prebledi.) Zato pa moramo še toliko bolj užiti naravne zaklade.

Maize: (Očarano.) Tukaj je vesolje še bolj prostrano in še bolj oddaljeno.

Aaron: Če smo pa sredi vesolja samega!

Nash: Glejte, črna luknja!

Aaron: Kje?

Nash: (Se smeji.) Ne vidiš je, tepček. Ker je črna!

Aaron: Tako bedne šale pa še ne.

Maize: Slikajmo se skupinsko. Za spomin! **(Pomaha fotografskemu dronu, da bi jih fotografiral.)**

Fay: Vsi recite sir!

Vsi: Siiiiir! (**Dron jih slika.**)

Nash: Zakaj se sploh reče sir?

Maize: D. Ker smo na Luni in izgleda kot sir.

Wren: (Premisli.) Ne, res nima nobenega smisla.

Aaron: Ja. Zakaj se ne reče ... Mavrica!?

Nash: Ja, recimo mavrica!

Vsi: Mavricaaaaa! (**Dron jih spet slika.**)

Fay: Mavrica? Zakaj ne ...

Wren: (Pogleda na tablico.) Nekaj so našli!

Fay: Kaj pa?

Wren: (Zaskrbljeno.) Tole si moramo iti pogledat.

Maize: Je daleč? In to kar peš?

Nash: Na Luni smo! Saj lahko kar odskačemo!

VSI: (Smejoče odskačejo.)

3. prizor: LUNA

(Strmijo v rdečo zastavo z belimi črtami in modrim kvadratom, zraven so odtisi stopal.)

Aaron: Je to, kar mislim, da je?

Nash: Vesoljci?

Wren: Nenavadno. Tole bomo poslali v URSO, da si pogledajo.

Nash: Vesoljci so bili na obisku, pa sploh nismo vedeli?

Wren: Sprašujem se, kako je možno, da so odtisi samo eni.

Aaron, poskusi hoditi. (**Aaron ga uboga. Hodi kakor igračka vojaček.**) Odtisi ne ostanejo. To so pustili z namenom.

Nash: Kaj pomeni ta zastava?

Fay: (Opazi drona, ki samotno nekaj preiskuje. Odloči se mu slediti. Opazi premikanje za hribom.) Družba ... (Pritečejo bližje.)

Nash: Vaaaav!

Wren: Tale pa ni prišel z nami. (Pred njimi stoji dvometriski robot. Malce je sramežljiv in zarjavel. Pomaha jim in se prijazno nasmehne.)

ET: Ne morem verjeti!

Maize: Mi smo tisti, ki ne moremo verjeti.

ET: Človečki so živi! Človečki so preživeli!

Fay: (Začudeno.) Kako to misliš?

ET: (Zahrešči.) Ne veste?

Wren: (Nestrpno.) Ne vemo česa?

ET: Umrli ste. Vsi do zadnjega. Celo človeštvo. (Otroci začudeno mežikajo.)

Fay: Kako? Kdaj?

ET: Najbolj grozno leto. 2030. Tam sem stal. Prišel je velika skala. (Raztegne roke, da bi pokazal kako velik) Iz Zemlje ogromne rakete, da bi ga raztrelile. Niso pričakovali, da bo tako velik. Pa so kosci padali na Zemljo in ... (Težko mu gre iz jezika.) Vse izbrisali.

Maize: Vse?

ET: Vse.

Wren: Kaj točno?

ET: Ljudi, živali. Morje je pogoltnilo morje, vse.

Fay: Praviš, da so pred nami živeli še ljudje? Mislim ... Saj sploh ne vem, kako vprašati.

ET: Tudi meni se kdaj zatakne. Pogovarjam se z zvezdami, kometi, ki pridejo kdaj mimo, in z Zemljo. Prekrasno Zemljo. Ves čas jo gledam in ona mene gleda nazaj. Ampak nikoli ne odgovori.

Aaron: Šepne Nashu. Tale je zmešan.

ET: Mislil sem, da vas ni več. Čisto sam. (**Žalostno skloni glavo.**)

Fay: Zakaj so te poslali sem?

ET: Prišel sem 16. julija 1969. Na dan, ko so Neil Armstrong, Michael Collins, Edwin Aldrin prvič stopili na Luno. Ampak oni so bili večji od vas. (**Namršči se. Pokaže za vsakega astronavta, do kam je segal v višino.**) Odrasli. »To je majhen korak za človeka, a velik skok za človeštvo,« je rekel.

Maize: Potem nismo prvi na Luni?

ET: Tukaj sem moral biti, slikati Luno, meriti podatke, gledati v vesolje in podatke pošiljati v NASO.

Nash: Kaj je NASA?

ET: Ne veš, kaj je NASA? Nimate NASE?

Fay: Do nedavnega sploh nismo vedeli, da je bilo 700 let nazaj sploh kaj pred nami.

ET: Pa piramide pa dinozavri ...

Aaron: Kaj je to?

Wren: Še vedno si vsak dan tukaj in meriš podatke?

ET: Tako. Tako.

Maize: Pa Zemlje ne pogrešaš?

ET: Pa še kako.

Fay: Potem pa se vrni z nami.

ET: (Zmaje z glavo.) Ne, ne morem. Sem so me poslali z nalogo. Tukaj bom, dokler ne bom imel vseh podatkov. Vseh od prvega dne in vseh do mojega zadnjega dne. Luna je moj dom. Nikamor ne grem.

Fay: Škoda. Več me je zanimalo o naših prednikih.

ET: (Si začne brundati. Odpre zadnji del glave in ji da mikročip.) Moje darilo in v spomin, da smo se spoznali. Tukaj je vse, kar so mi dali vedeti o svetu. Mogoče bo koristno. **(Zaprl je loputo in si mrmral. Počasi se je odpravil naprej in jih pustil presenečene, zmedene.)**

V mesečini se lesketa, od sreče drgeta.

Človek je stopil na luno, človek na luni.

Nihče ni vedel, da zraven je bil še ... bil še robot.

Simon Grad

Velika Luna

Osebe:

KALIST - (gr. Najlepši)

EVLALIJA - (gr. Zgovorna)

ŠALOMA - (heb. Miroljubna)

KORBINIJAN - (kelt. Brezskrben)

preDRAMAM se 2019 – Luna

INT. VESOLJSKA LADJA

KALIST in KORBINIJAN oba v skafandrih gledata skozi okno vesoljske ladje. Kalist gleda z občudovanjem, medtem ko Korbinijan gleda zelo zamišljeno. Na stolu zraven njiju sedi EVLALIJA v vsakdanjih oblačilih in bere knjigo.

KALIST:

Uaaaaau, poglej, kako je lepo!

KORBINIJAN:

Hmmmm ... res je lepo, ja ... ampak se ti ne zdi, da bi bili lahko malo bolj oddaljeni?

KALIST:

Oddaljeni od česa?

KORBINIJAN:

(Preplašeno)

Od Lune vendar! Poglej, kako je velika, kakor da se bo prav vsak čas zvrnila na nas.

KALIST:

(Občudujoče)

Prav res, poglej, kako je velika! Še nikoli nisem videl tako velike Lune.

KORBINIJAN:

Well no shit Sherlock! Saj tudi še nikoli nisi bil tako zelo, zelo, zelo blizu le-te.

KALIST:

Mislím, da lahko vidim prav vsak krater! Tako je lepo in zvezdice v ozadju. Prav žal mi je, da nisem s seboj vzel svojega fotoaparata. Moja žena bi umirala za take slike! Oh in te pogledi! Joj ta Luna! Prelepa, prečudovita, prekrasna!

KORBINIJAN:

In tudi, če sem čisto iskren, malo preblizu. Ne vem zate, ampak mene je začelo skrbeti. Grem v kabino pogledat, če smo res na pravi poti. Po mojem ne bi smeli biti tako blizu Luni. Tako je ... velika.

KALIST:

(Zasanjan odmev)

Ja, tako je velika!

Korbinijan odide iz prostora. Kalist še vedno sloni na oknu in občuduje Luno. Nekaj časa je v sobi tišina, nato pa se Kalist zave, da je v sobi tudi Evlalija, ki še vedno sedi na stolu ter bere knjigo.

KALIST:

Evlalija, pridi pogledat najlepšo Luno na svetu.

EVLALIJA:

Berem knjigo.

KALIST:

Ah, kaj pa govorim, no. Na svetu ...

(Se začne smejati. Se sam smeji, nato utihne.)

Mislil sem reči v celem vesolju. Tako ja, najlepša
Luna v celem vesolju!

EVLALIJA:

Ne pretiravaj.

KALIST:

Ne pretiravam. Oh ... kako se blešči njena lepota ... kot sonce je, ki še ni ušlo ampak poskuša ... kot sonce pred vročim dnem. Nežna, ampak se razvija v nekaj več! Tako je lepa! Daj no, pridi jo pogledat.

EVLALIJA:

Koga?

KALIST:

Ja, Luno. Koga pa?

EVLALIJA:

Berem knjigo.

KALIST:

Jooooj, sploh ne veš, kaj zamujaš!

V sobo pride ŠALOMA, oblečena v skafander. Kalist jo takoj opazi.

KALIST:

Šaloma, kako si lepa nocoj.

ŠALOMA:

Pffff ... s tem skafandrom že ne.

KALIST:

(Se dela, kot da je ni slišal)

Veš, kdo je še zelo lep, Šaloma? Luna! Luna je prekrasna, poglej jo.

ŠALOMA:

A si me sploh slišal! Rekla sem, da nisem lepa. Zatorej Luna ne mora biti kot jaz, če je lepa.

KALIST:

Samo pridi in jo poglej, no.

ŠALOMA:

Oooo, pa imaš res prav. Res je »kot jaz,« saj je prav tako grda kot jaz. Kalist, res nimaš občutka za estetiko. Je pa res nekam čudno velika.

KALIST:

Ejjjj, jaz imam občutek ... zelo dober občutek za estetiko.

EVLALIJA:

(Se zbudi ter gre do okna v vesoljski ladji, čez katerega gleda tudi Šaloma in Kalist.)

Velika?

KALIST:

(Jezno)

A zdaj si jo pa šla pogledat?

EVLALIJA:

Koga?

KALIST:

Ja Luno, vendar.

EVLALIJA:

Ja, res velika.

V sobo ves paničen priteče Korbinijan. Vsi ostali obstanejo ter strmijo vanj.

KORBINIJAN:

(Zadihan)

Nujno ... nujno ... nujno ... nujno moramo ustaviti ladjo, drugače se bomo zaleteli v Luno!

KALIST:

Kaj?

ŠALOMA:

Sami nesposobneži. Že vsaj tisočkrat sem vam pravila, da bodite pozorni pri usmerjanju ladje ... vi pa ne, vi se samo igrate. Je to tebi igra, te vprašam? Je to tebi igra, Korbinijan?

KORBINIJAN:

(Razburjeno in preplašeno)

Nikakor mi ni igra. Življenje res ni igra.

KALIST:

Življenje je vendar tako lepo!

KORBINIJAN:

(Panično)

Sploh pa ne vem, kaj se razburjate name. Če ne

bomo ukrepali, bomo vsi umrli. Poskušal sem ustaviti vse motorje, pa se nočejo izklopiti. Joj, sveta Marija, pomagaj nam! Nato sem obrnil krmi-
lo, za kolikor gre, ampak po mojih izračunih in izračunih te ladje se bomo še vedno zaleteli v Luno. Bili smo preblizu.

Kalist se obrne nazaj proti oknu ter gleda skozi okno. Korbinijan ves preplašen išče pomoč v Šalomi. Ta pa stoji s prekrižanimi rokami. Evlalija počasi s knjigo odide iz prostora.

KALIST:

(Občudujoče gleda skozi okno)

Res smo zelo blizu.

ŠALOMA:

Nesposobneži! Zakaj tega ni že prej kdo opazil. Sploh pa, kakšen nesposoben človek je delal te motorje. Pa to je totalno nesposobno od tega nesposobnega človeka! Nesposobnež! Poglej tega ... *(Pokaže na Kalista, ki občudujoče gleda skozi okno)* ... temu je popolnoma vseeno za lajf in kaj se bo zgodilo z nami in kaj s to ladjo. Za vse mu dol visi. Glavn je samo, da je vse lepo pa bo v redu tud, če čez sekundo vsi crknemo.

KORBINIJAN:

(Zelo hitro)

Joj mene. Mene je tako strah. Mene bolijo kosti in skepi. Mene ... ne vem več. Joj, groza! Kako bomo

končali. Moramo sporočiti na Zemljo, da se bomo zaleteli, da nam uprizorijo patetičen pogreb, ki so ga deležni astronauti, ki izgubijo svoje življenje v vesolju. Kako bomo končali! Vsi kot tisti pes, kako mu je bilo že ime?

ŠALOMA:

Kva? Kakšen pes?

KORBINIJAN:

Lajka! Točno. Bogi pes je umrl po parih sekundah, ko je prišel na Zemljo ...

Vse nekaj strese ter jih premetava po prostoru.

KORBINIJAN:

To je konec!

KALIST:

Prišli smo!

ŠALOMA:

Kam?

KALIST:

Prišli smo na Luno!

ŠALOMA IN KORBINIJAN:

Kaaaj!?! To je nemogoče!

KORBINIJAN:

Morali bi umreti?

ŠALOMA:

Sem že od samega začetka vedela, da ne bomo umrli. Pa si ti konstantno nekaj paničaril.

(Čez nekaj časa zamomlja)

Nesposobnež.

V sobo pride Evlalija v skafandru. Vsi jo pogledajo.

KORBINIJAN:

Baje smo varno pristali. Moral je biti čudež!

EVLALIJA:

Ročka je bila obrnjena namesto gor, dol, zato se ni dalo spremeniti hitrosti pri motorju. Popravila sem ter varno pristala.

KORBINIJAN:

(Steče do nje ter jo objame)

Hvala, hvala! Vsem si rešila življenje!

ŠALOMA:

No, vseeno bi se lahko potrudila pristat malo bolj civilizirano. Saj nas je skoraj čez okno ven odneslo, ko nas je vse tako premetavalo.

KALIST:

(Poka od navdušenja)

Ali se sploh zavedate, kaj to pomeni! To pomeni, da bomo prvi, ki bomo stopili na Luno. Prvi, ki smo kadarkoli v zgodovini človeštva pristali na Luni ...

ŠALOMA:

Če ne štejem ljudi iz vesolja, iz katerih smo se vsi razvili ...

KORBINIJAN:

To je neverjetno!

KALIST:

Zapisali se bomo v zgodovino! Kaj ni to lepo!

ŠALOMA:

(Sarkastično)

Prečudovito! Vsak učenec si bo moral zapomniti moje ime in priimek ter me bo zaradi tega preklinjal.

(Sarkastično)

Sanje vsakega človeka.

KALIST:

Pridite no, gremo! Gremo! Jooooj, škoda, ker nimam fotoaparata s sabo. Čelade na glavo in gremo!

KORBINIJAN:

Stoj! Kaj če je nevarno, kaj če so kje marsovci? Ali pa kakšne hude bolezni! Mogoče je pa struktura iz kisline in nas bo kar razžrlo! Jooj ne, to ni dobra ideja.

KALIST:

Pridite, no! Boste videli, da bo vse lepo in prav. Gremo!

EVLALIJA:

Super.

Vsi se počasi odpravijo ter stopijo iz rakete na Luno. Najprej navdušen Kalist, takoj za njim Evlalija, malo za njo previdno in pazljivo stopa še KorbiniJan. Šaloma pa okamenela stoji na vesoljski ladji.

ŠALOMA:

Kam greste? Nesposobneži. A je vse v redu?

KALIST:

Vse je lepo!

ŠALOMA:

Ej, a je iz sira?

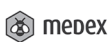
EVLALIJA:

Kamen.

ŠALOMA:

Jebemti!

Konec

Mestna občina
Ljubljana

Mestna knjižnica Ljubljana
metaFORA, poHAIKUj, preDRAMl se
Nagrajeni prispevki 2018/19

Izdala in založila: Mestna knjižnica Ljubljana
Zanjo: mag. Teja Zorko
Uredil: Rok Dežman
Oblikovala: Ingrid Verdnik Pal
Tisk: Collegium Graphicum d. o. o.
Naklada: 2000 izvodov

Ljubljana 2019

Kersnikova 2, 1000 Ljubljana
www.mklj.si